

Fietspaaltjesactie in Rhenen

De landelijke Fietsersbond heeft in het najaar van 2022 een “[paaltjesactie](#)” gehouden. Het doel daarvan was om aandacht te vragen voor paaltjes op de weg (en vooral fietspaden). **Deze paaltjes veroorzaken ongelukken en veel hinder voor fietsers.** Heel veel paaltjes **voldoen niet aan de normen** die daarvoor zijn opgesteld¹, wat de kans op ongelukken vergroot.

Veel paaltjes zijn feitelijk **overbodig**. Dat vindt niet alleen de Fietsersbond, maar ook het [kennisinstituut CROW](#).

Op de achtergrond spelen diverse overwegingen:

- Actueel mobiliteitsbeleid is om fietsen te bevorderen. Obstakels op de weg zijn fiets-onvriendelijk, terwijl ze vaak bedoeld zijn om snelverkeer te weren.
- Beleid is om ook ouderen en jongeren meer te laten fietsen. Die zijn minder bedreven in het veilig ontwijken van obstakels. Aangepaste fietsen voor mindervaliden en scootmobielen worden vaak belemmerd.
- Veel obstakels zijn goed bedoeld om fietsers te beschermen tegen snelverkeer maar belemmeren juist het fietsen, waardoor fietsen wordt ontmoedigd. En juist daardoor wordt het gevaarlijker (safety in numbers).
- Door de opkomst van de e-bike en andere niet-standaard fietsen is het nog belangrijker dat obstakels voldoen aan de eisen.
- Slecht uitgevoerde of verouderde obstakels leiden niet alleen tot meer ongelukken, maar steeds vaker wordt de wegbeheerder aansprakelijk gesteld.

Fietsersbond Rhenen, de lokale afdeling van de Fietsersbond, heeft meegedaan met deze actie. Samen met onze leden hebben we een inventarisatie gedaan. Om de gemeente niet te bedelven onder tientallen meldingen is dat één lijst geworden. Al hoewel de term fietspaaltjes veel wordt gebruikt zijn de paaltjes niet voor de fiets, maar om gemotoriseerd verkeer te weren of het fietspad af te sluiten voor overig verkeer en wordt er verkeerskundig gesproken over afsluitpalen. We hebben daarom ook andere obstakels (hekwerk, sluisjes, betonblokken) geïnventariseerd. We hebben geprobeerd alle obstakels te inventariseren waar fietsers last van hebben, met behulp van het [CROW keuzeschema](#) kan de wegbeheerder de uiteindelijke keuze maken.

Onze belangrijkste conclusies na deze inventarisatie:

- Er zijn in Rhenen veel te veel obstakels voor fietsers.
- Minder validen en gebruikers van niet-standaard fietsen worden ernstig gehinderd.
- Geen van de obstakels voldoet aan alle eisen; uitvoering en zichtbaarheid zijn vaak slecht.
- Veel paaltjes zijn (bijna) overbodig of staan op verkeerde plek; sommige worden zelfs langdurig weggehaald.
- Er worden vaak hekjes en zelfs sluisjes gebruikt, zonder dat daar noodzaak voor blijkt.

---

¹ CROW fietsberaad in vele publicaties, o.a. <https://fietsberaad.nl/Kennisbank/Foute-fietspaaltjes-een-hardnekkig-probleem>, <https://palenopfietspaden.fietsberaad.nl/>.

De **totale lijst met obstakels** wordt in november 2022 aangeboden aan de gemeente.
Om de gemeente te helpen prioriteiten te stellen hebben we een **top-10** aangegeven van obstakels die aangepakt moeten worden.

WIJ VERZOEKEN DE GEMEENTE OM:

- 1. PER OBSTAKEL TE BEOORDELEN OF HET ECHT NODIG IS, EN OF DE UITVOERING VOLDOENDE IS.**
- 2. PASSENDE ACTIE TE NEMEN DOOR:**
  - a. OVERBODIGE OBSTAKELS TE (LATEN) VERWIJDEREN, EN**
  - b. OBSTAKELS DIE ÈCHT NODIG ZIJN TE VERBETEREN ZODAT ZE VOLDOEN AAN DE NORMEN VOOR VEILIGHEID.**

November 2022

Fietsersbond Rhenen

Rhenen@fietsersbond.nl

Michiel Koren en Dirk van Apeldoorn

Ook deze fietsers willen ongehinderd door Rhenen kunnen rijden!

Toelichting op de inventarisatielijst

Wat hebben wij gevonden?

Wij vonden 37 paaltjes, 18 hekjes/sluisjes, 8 overig; totaal 63 obstakels voor fietsers.

Daarvan beoordelen wij tweederde als (grotendeels) overbodig. De paaltjes die wèl nuttig zijn zorgen vaak voor gevaarlijke situaties voor de fietser en moeten dus veiliger gemaakt worden.

Om de gemeente te helpen prioriteiten te stellen hebben we een **top-10** aangegeven van obstakels die aangepakt moeten worden.

Algemene bevindingen

- **Inleidende wegmarkering**

Er wordt vrijwel nooit gebruik gemaakt van “inleiding”: witte verf op het wegdek 15m voor het paaltje die een fietser tijdig(!) attendeert op een naderend obstakel. Dit is een héél goedkope manier om ongelukken te verminderen!

- **Dwarspositie / breedte doorgang**

De doorgang langs de meeste obstakels in Rhenen is *veel te smal*. Niet-standaard fietsen kunnen er niet langs. Er worden vaak hekjes, sluisjes en zelfs dubbele sluisjes gebruikt, zonder dat daar noodzaak voor blijkt. Gebruikers van niet-standaard fietsen, rolstoel gebruikers, scootmobielen etc. worden hierdoor ernstig gehinderd. Bij sluisjes moet naast de breedte ook de afstand tussen de delen groot (~2,00m) zijn om de draai te kunnen maken.

- **Plaatsing**

De meeste paaltjes worden op of vlakbij het kruisingsvlak geplaatst, hierdoor wordt oversteek nodeloos complex en bocht nog krapper (zie o.a. W16)

- **Uitvoering**

Hierin heeft de gemeente Rhenen een grote slag te slaan. Bijna geen enkel obstakel is goed zichtbaar. 50% rood / 50% wit is de norm; uit onderzoek is gebleken dat dit het beste zichtbaar is, ook bij donker en voor mensen met verminderd zicht. Ook wordt zelden gebruik gemaakt van reflectoren, die de zichtbaarheid van hekjes en versmallingen sterk kunnen verbeteren.

De “normale” fietspaaltjes in Rhenen zijn meestal niet van de goede kleur: veel rood, weinig of geen wit. Verschillende witte banden zijn nodig om voldoende contrast te geven bij slecht zicht. We vonden ook paaltjes in totaal verkeerde kleuren, zelfs groen (C2 op de lijst). Hekwerken zijn meestal ongeverfd grijs of zwart.

De ergste soort paaltjes die we vonden zijn van beton. Zeer slecht zichtbaar, te laag, en genadeloos bij aanrijding. Ze zijn ook nog taps waardoor de trapper extra-snel geraakt wordt. De aller-ergste staat tussen Parallelweg en Stikke Hucht (C12 op de lijst), op een plek waar van een fietser ook acrobatiek en helderziendheid wordt verwacht. Ook een paaltje + asymmetrisch betonblok (C15) kan echt niet.

We vonden in Rhenen héél veel paaltjes van één soort: vierkant, zwart plastic, met een klein rood-wit bandje (diamantkoppaal). Meestal langs wegranden, bijvoorbeeld om wegversmallingen te markeren, maar soms ook midden op een fietspad. **Deze paaltjes zijn niet geschikt om op of vlak langs het wegdek te gebruiken:** het zwart valt niet op in het donker, het bandje is te smal en reflecteert niet, en het rood wordt door verwerking wit (o.a. W13). Voor auto's geen probleem, maar fietsers hebben minder fel licht en rijden veel

dichter langs de weg rand. Dit soort paaltjes midden op een fietspad kan ècht niet. (o.a. w16/17 op de lijst).

Hekjes en sluisjes:

Er worden vaak hekjes, sluisjes en zelfs dubbele sluisjes gebruikt, zonder dat daar noodzaak voor blijkt. Gebruikers van niet-standaard fietsen, rolstoel gebruikers, scootmobielen etc. worden hierdoor ernstig gehinderd.

De meeste hekjes/sluisjes zijn (ook) bedoeld om fietsers af te remmen. Dit is meestal overbodig; als er ècht reden is om fietsers af te remmen zijn er betere mogelijkheden. Het werkt ook discriminerend: de fietser wordt gehinderd, de automobilist niet. De Fietsersbond vindt dat afremmen van fietsers met dit soort obstakels alleen in zeer bijzondere situaties te rechtvaardigen is. Een obstakel dat vertragend is voor gewone fietsen is voor ongewone (brede/lange) fietsen al snel een volledige blokkade.

Naar onze mening is een enkele sluis alleen in bijzondere situaties toepasbaar, een dubbele sluis nooit.

We troffen zelfs een beweegbare sluis, uitsluitend bedoeld voor voetgangers, op een veelgebruikt fietspad nabij de Cuneraschool (C10 op de lijst). Langs het Paardenveld ligt een sluis die zelfs met de fiets aan de hand lastig is, gemaakt van slecht-zichtbaar beton (W9). Direct verbeteren deze twee!

Overige obstakels:

We vonden nogal wat plekken waar plantenbakken gebruikt zijn als versmalling (C11). Prima oplossing, maar er is onvoldoende aandacht voor de zichtbaarheid bij donker of slecht weer. De plantenbakken zijn veel lager dan een paaltje en daardoor minder opvallend. **Gebruik van reflectoren en/of schuine witte streep op het wegdek is noodzakelijk.**

Op een aantal plaatsen vonden we versmallingen of suggestie-fietsstroken met varkensruggen of stoepanden. Vaak met een paaltje in het midden (moet vooraan!) en/of niet in de juiste (reflecterende) kleuren gebruikt. (W14 en N4/5/7/8) **Het moet in een oogopslag duidelijk zijn welke doorgang gewenst is.**

Het Winkelcentrum

Het winkelcentrum is een bijzonder gebied. Rond de winkels is het voetgangersgebied; fietsenstallingen zijn bij de winkels, maar er is geen duidelijke en veilige toegang voor fietsers. Fietsen is niet toegestaan, maar er rijden wel veel (vracht)auto's. Bij de Brakken moet een fietser een verdwijntruc uithalen, en zich met veel voetgangers door een nauwe canyon wringen. Een "logische" toegangsweg voor fietsen naar winkels en stalling ontbreekt. **Als een terzijde vragen we de gemeente om fiets-toegang tot het winkelgebied te heroverwegen; onze voorkeur gaat uit naar wandelstraat ("fiets te gast", bord L54b) voor het hele gebied.**

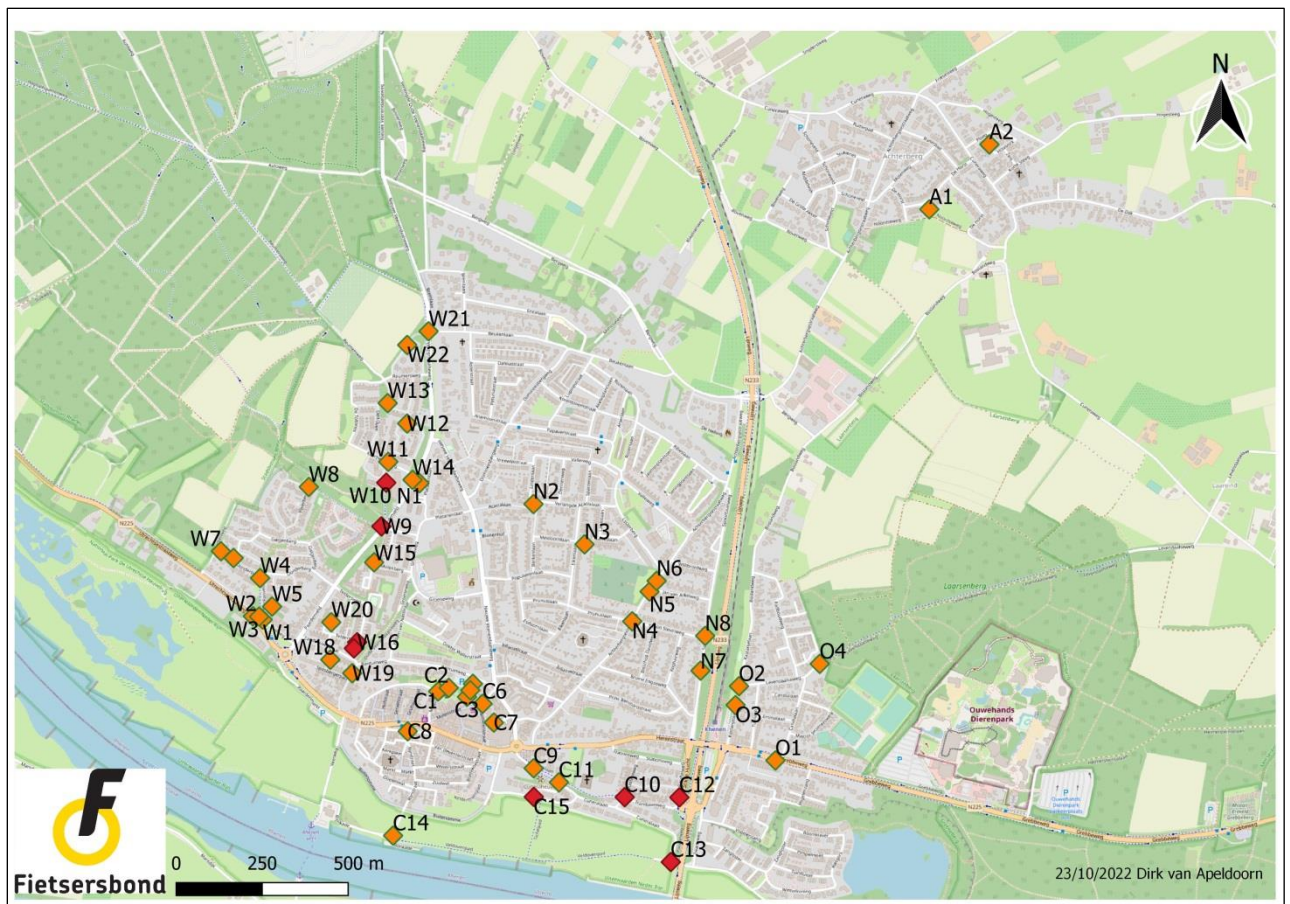
Werkwijze en uitgangspunten bij de inventarisatie

Bij het beoordelen van de paaltjes hebben we gebruik gemaakt van het schouwformulier van de fietsersbond. Voor motivatie van criteria zie <https://fietsberaad.nl/Kennisbank/Geactualiseerde-aanbevelingen-voor-afsluitpalen-op>; in dit document wordt o.a. de norm van 1,60m voor de doorgang toegelicht.

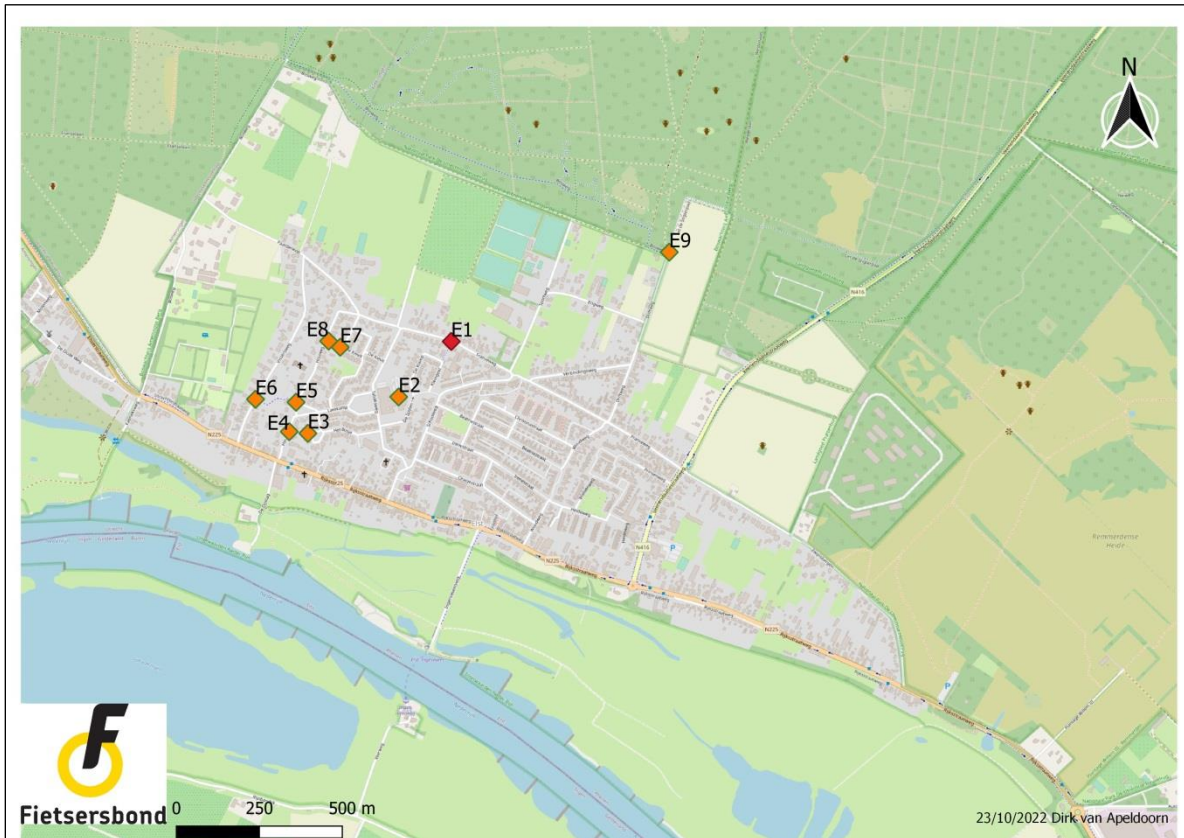
We hebben dezelfde criteria toegepast op hekjes/sluisjes.

Obstakels op de kaart

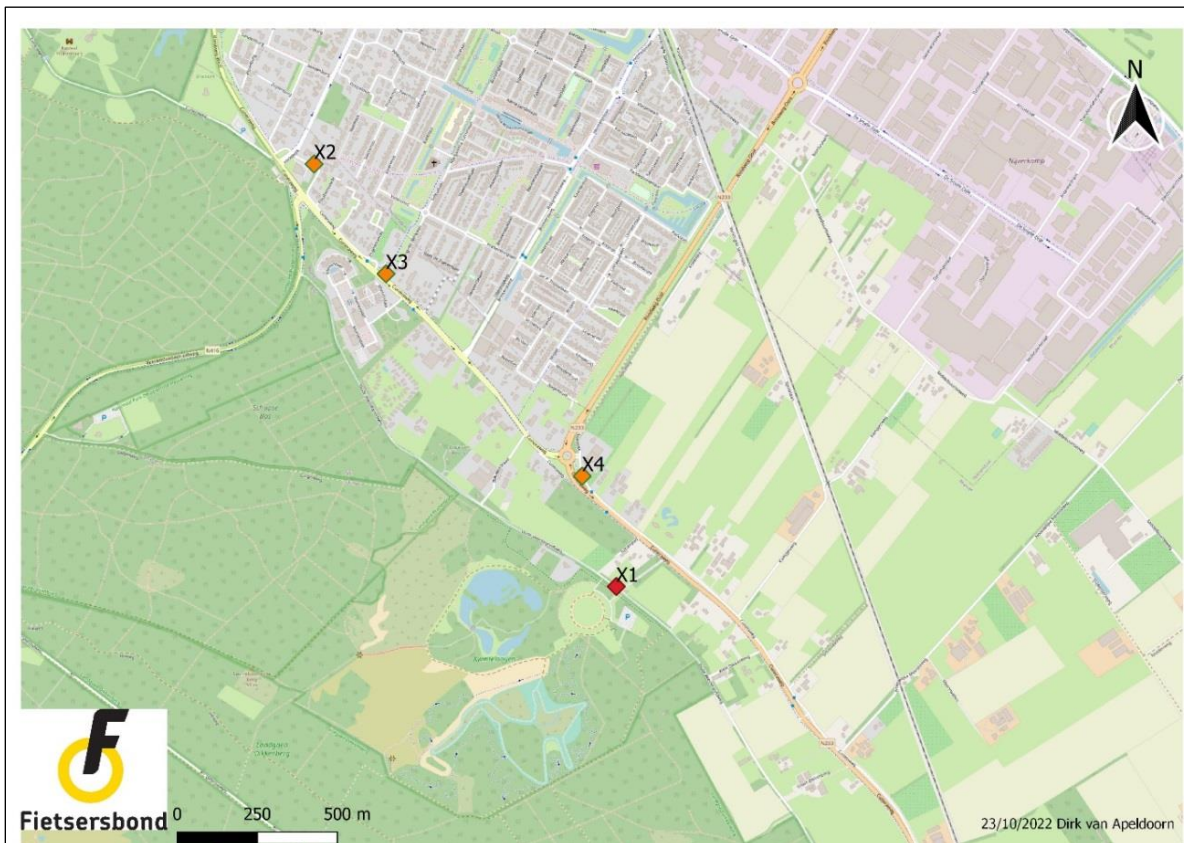
Er is ook [een online-kaart](#) beschikbaar, met alle gegevens van de inventarisatie, inclusief foto's.

Figuur 1 Rhenen-stad en Achterberg met in rood de top 10 paaltjes

Figuur 2 Elst

Figuur 3 Noordrand gemeente met in rood top-10 paaltje

Onze Top-10

Stadsdeel	Nr	GPS locatie	Locatie	Noodzakelijk?	Inleiding	Dwaarspos.	Plaatsing	Uitvoering	Bijzonderheden/opmerkingen	Foto van de situatie
Elst	E1	51.989108, 5.498239	Kleingeel / Franseweg	Ja, maar 1 paaltje (wat verder van de kruising) volstaat	Onvol- doende	Matig	Onvol- doende	Matig	Maakt afslaan bijzonder lastig, hadden beter voor versmalling kunnen zorgen. Doorgang 1,30m. Waarom is dit een verplicht (brom)fietspad?	
Centrum	CI0	51.955953, 5.574478	Cuneralaan (fietspad) / Duijterweg / Trambaanweg	Nee: werkt alleen als vertrager en tegen brommers	Onvol- doende	Onvol- doende	Redelijk	Onvol- doende	Voetgangerssluis (!) onge-schikt voor fietsers; op schoolroute (!); kruising met Trambaanweg (aut'o's) onoverzichtelijk maar alle en fietsers worden geremd	
Centrum	CI2	51.955942, 5.576789	tussen Parallelweg en Stikke Hucht	Ja: hier is kans op sluisverkeer	Onvol- doende	Onvol- doende	Onvol- doende	Onvol- doende	Extrem slecht. Fietsers zitten klem tussen twee smalle en drukke wegen. We stuurde rijden moet je eerst oversteken, paaltjes vermijden en een scherpe bocht maken; maar aut'overkeer "van rechts" op de Parallelweg is niet te zien (struiken). Voor fietsers vanaf de Stikke Hucht rechtsaf is dit nog beroerder (twee scherpe bochten + paaltjes in 3 meter). De grijs-betonnen paaltjes zijn niet opvallend en gevaarlijk bij aanrijding.	
Centrum	CI3	51.954254, 5.576420	Veldovenpad (oostkant)	Nee: dit houdt vooral fietse rs tegen	Onvol- doende	Onvol- doende	NVT	Onvol- doende	Fietsluis met een doorgang van slechts 90cm, niet te doen met invalidevaagen/tandem/ligfiets. Het fietspad is al erg smal met 1.20. Uitstekende delen veroorzaken extra gevaar. Extra punt: Dit plekje nodigt uit om te gebruiken als parkeerplaats.	
Centrum	CI5	51.955964, 5.570634	Schoutenboomgaard-weg bij huisnr 1	Ja: hier is kans op sluisverkeer	Onvol- doende	Onvol- doende	NVT	Onvol- doende	Gevaarlijke constructie door asym metrisch (en slecht zichtbaar) betonblok. Doorgang rechts slechts 75cm (ongeschikt voor invaliden!), links 1.20m. Aan de zijkant nog de bekende zwarte paal; dit type paalhoort niet op het wegdek!	
West	W9	51.963043, 5.564217	Koerhe uvelweg (fietspad) / Paardenveld (tegenover Kleine Kampen)	Beperkt: vertragen is hier zinnig ivm drukke Paardenveld, maar niet zo!	Onvol- doende	Onvol- doende	Onvol- doende	Onvol- doende	Sluisje is echt onmogelijk; zelfs met een gewone fiets aan de hand is het een uitdaging! Doorgang is slechts 80 cm, ook voor de draai. Niet toegankelijk voor invaliden en voor alle niet-standaard fietsen. Dit zou juist een veiliger toegang tot de Eben-Haezerschool kunnen zijn!	
West	W10	51.964185, 5.564425	Koerhe uvelweg (fietspad) nabij De Waterstoren	Nee: zinloos en gevaarlijk.	Onvol- doende	Onvol- doende	Onvol- doende	Matig	Een paaltje midden in een stukje bos?? Doorgang links is 2,60m (niet functioneel), rechts 80cm; staat dus midden op de rijstrook. Paaltje ligt regelmatig plat.	
West	W16	51.960018, 5.563180	Teldersweg richting Zandhe uvelstraat	Nee: makkelijk te omzeilen	Onvol- doende	Onvol- doende	Onvol- doende	Onvol- doende	Paal op kruisingssvlak, overbodig door hele brede doorgang over stoep. Wel hinderlijk, zeker als je de stoep niet goed ziet... Dit type paalhoort niet op het wegdek!	
West	W17	51.959857, 5.563039	Teldersweg / Zandhe uvelstraat	Nee: makkelijk te omzeilen	Onvol- doende	Onvol- doende	Matig	Onvol- doende	Paal midden op smal fietspad. Onnodig, via stoep kan je er zo langs. Een bord "fietspad" zou hier beter helpen... Dit type paalhoort niet op het wegdek!	
Overig	X1	51.994159, 5.554244	Oude Venenegrindweg bij Kwinte booven	Ja: deze knip is absoluut nuttig om doorgaand snelverkeer te weren	Matig	Matig	NVT	Onvol- doende	Betonblok midden op een fietsstraat, slecht te zien. Het blok is 18cm hoog (trappes!) en 0,95m breed. De doorgang is 1.20m. Er is inleiding, maar door schaduw en bladeren vaak slecht te zien. Door agrarisch verkeer (toegestaan!) is een paaltje hier niet mogelijk; ribbe inmarkering/zigzag op het wegdek en reflectoren op het blok zijn hier dus echt nodig!	